

Pääministeri, Keskustan puheenjohtaja Juha Sipilä
Keskustan puoluevaltuusto, Joensuu 25.11.2017

(muutosvarauksin)

Hyvät puoluevaltuuston jäsenet, hyvät ystävät!

Tämän syksyn piirikokouksissa nousi aiheellinen pyyntö: antakaa meille jotain kättä pidempää, jolla voimme puolustaa Keskustan hallituspolitiikkaa. Siksi julkistamme nyt vihkosen, johon on koottu keskustajohtoisen hallituksen päätöksiä kuluneen kahden ja puolen vuoden ajalta. Peilaamme siinä päätöksiä keskustan vaaliohjelmaan.

Tämän vihkosen viesti on lyhyesti ja ytimekkäästi se, että olemme tehneet juuri sen, mitä lupasimme vaaliohjelmassamme.

Kaksi ja puoli vuotta sitten Suomi oli pysähtyneisyyden tilassa. Työttömyys oli kasvanut 100 000:lla ja talouskasvu oli ollut miinuksella monta vuotta. Välttämättömät uudistukset olivat jääneet tekemättä.

Me lupasimme laittaa Suomen kuntoon.

Talouden kuntoon laittamisessa olemme edenneet jopa nopeammin kuin vaali- ja hallitusohjelmaa tehdessämme uskalsimme ennakoida. Syöksykierre on oikaistu rytinällä ja Suomen talous on kääntynyt ripeään kasvuun. Viime vuonna talous kasvoi jo lähes kaksi prosenttia. Kasvu oli tämän vuoden kolmannella vuosineljänneksellä 3,6 prosenttia verrattuna edellisvuoden vastaavaan neljännekseen. Kasvu on nyt Länsi-Euroopan nopeinta. Suomi on kammettu apatiasta luovuuden tilaan.

Lupasimme lopettaa velaksi elämisen. Velan osuus kansantuotteesta on jo taittunut laskuun ja muutaman vuoden päästä koittaa sekin päivä, kun uutta velkaa ei tarvitse enää ottaa lainkaan. Ensi vuonna olemme kuitenkin vielä noin 3 miljardia pakkasen puolella alijäämän suhteen, joten liialliseen hyvinolontunteeseen ei voi tuudittautua.

Tärkein tavoitteemme oli saada työtä työttömille. Se on paras keino vähentää eriarvoisuutta ja torjua syrjäytymistä. Hallitusohjelman tavoitteeksi kirjasimme työllisyysasteen nostamisen 72 prosenttiin vaalikauden aikana.

Työllisyystavoitteen saavuttaminen vaatii vielä työtä, vaikka olemmekin hyvällä tiellä. Tuoreimmat tilastot ovat varsin rohkaisevia. Tilastokeskuksen mukaan lokakuussa oli 46 000 ihmistä enemmän töissä kuin viime vuoden lokakuussa. Ojalan laskuopin mukaan tämä tarkoittaa, että viimeisen vuoden aikana syntyi 126 uutta työpaikkaa joka ikinen päivä. Edellisen hallituksen, sinipunan, aikana syntyi puolestaan noin 20 miljoonaa euroa velkaa joka päivä. 126 uutta työpaikkaa versus 20 miljoonaa euroa velkaa joka päivä. Miettikääpä sitä.

Lupasimme ennen vaaleja, että verojen korottaminen ei kuulu keinovalikoimaamme, jolla laitamme Suomen kuntoon. Tämänkin lupauksen olemme pitäneet. Kokonaisveroaste on kääntynyt jo laskuun.

Olemme palauttaneet luottamuksen Suomen talouteen. Sitkeän työmme ansiosta aikaansaatu kilpailukyky sopimus on nopeuttanut talouden käännettä ja tehnyt yritysten investoinneista ennakoitavampaa pitkällä tähtäimellä.

Lupasimme laittaa valtion taseen töihin uusien työpaikkojen syntymisen vauhdittamiseksi. Valtion omistajapolitiikka on uudistettu tästä lähtökohdasta. Valtion omaisuutta myymällä on koottu miljardi hallituksen kärkihankkeisiin ja 600 miljoonaa euroa ylimääräistä tiestön korjaamiseen eli korjausvelan pienentämiseen. Siitä huolimatta valtion omistuksen arvo on kasvanut yli viidellä miljardilla eurolla. Kuulitte oikein. Omistuksien arvon nousulla voitaisiin kattaa jo seuraavien kahden vuoden alijäämät. Luottamuksen palautuminen näkyy kaikkialla.

Lupasimme viedä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen maaliin. Siinäkin olemme edenneet jo loppusuoralle. Palaan asiaan myöhemmin tarkemmin.

Lupasimme edistää biotaloutta. Siitä tehtiin yksi hallituksen kärkihanke.

Lupasimme vähentää byrokratiaa ja purkaa normeja. Purettujen normien määrä on noussut jo satoihin.

Hyvät ystävät, puoluevaltuuston jäsenet,

Tasapainoinen aluekehitys on meille keskustalaisille tärkeä arvo. Siksi haluan kertoa muutamalla esimerkillä, mikä on minulle todellista aluepolitiikkaa.

Minulle aluepolitiikka on sitä, että uusia työpaikkoja syntyy tasaisesti koko maahan. Keski-Suomen työllisyys on parantunut suhteessa yli kaksi kertaa nopeammin kuin Uudellamaalla. Sama koskee Pirkanmaata, Kainuuta ja Lappia. Myös täällä, Pohjois-Karjalassa, suunta on myönteinen.

Aluepolitiikka on minulle sitä, että Terrafamen kaivos pelastettiin ja samalla pelastettiin Kainuun 1500 työpaikkaa poliittisesta hinnasta huolimatta.

Minulle aluepolitiikka on sitä, että tunnistamme maatalouden ahdingon ja olemme lievittäneet sitä kriisipaketeilla.

Minulle aluepolitiikka on sitä, että olemme vienninedistämismatkalla edistäneet elintarvikevientiä ja nyt olemme jo ylittäneet ennen Venäjän pakotteita olleen viennin tason.

Minulle aluepolitiikka on sitä, että metsien käyttö on lisääntynyt noin kymmenellä miljoonalla kuutiometrillä hallituskauden aikana.

Minulle aluepolitiikka on sitä, että rakennamme edistyksellisen eurooppalaisen maakuntahallinnon, jonne siirretään valtion tehtäviä.

Minulle aluepolitiikka on sitä, että luotan maakunnan päättäjiin heille uskotuissa asioissa.

Minulle aluepolitiikka on sitä, että turismi on kasvanut ennätyslukemiin ja se suuntautuu koko Suomeen.

Minulle aluepolitiikka on sitä, että kunnilta ei ole leikattu, vaan niiden toimintaedellytykset edellisen hallituksen jäljiltä on turvattu. Osa kunnista on jopa laskenut veroprosenttia.

Minulle aluepolitiikka on sitä, että sote-uudistuksessa painopiste siirretään erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon ja siihen, että palvelut turvataan lähellä ihmistä.

Minulle aluepolitiikka on sitä, että isoja biotalousinvestointeja tehdään ympäri maata.

Minulle aluepolitiikka on sitä, että satamia syvennetään sekä siltoja että teitä rakennetaan koko Suomessa.

Minulle aluepolitiikka on sitä, että neuvottelen Kiinassa Kemijärven sellutehdashankkeesta. Tai sitä, että neuvotteluissa pyrimme purkamaan elintarvikeviennin, esimerkiksi sianlihan esteitä tai sitä, että teimme kiinalaisten kanssa koulutusyhteistyösopimuksen Jyväskylän yliopiston kanssa.

Tällä hallituskaudella on jouduttu tekemään joillekin alueille vaikeita päätöksiä, mutta voin vakuuttaa, että koko Suomen pärjääminen on minulle tärkeintä. Uskon sitkeästi hajautetun yhteiskunnan pärjäämiseen ja tulevaisuuteen.

Hyvät ystävät,

Entäs sitten sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Tässä siitä muutamia esimerkkejä.

Sosiaalista oikeudenmukaisuutta on se, että ihmisillä on työtä ja toimeentuloa.

Sosiaalista oikeudenmukaisuutta on se, että valtiontalous on kunnossa.

Sosiaalista oikeudenmukaisuutta on se, että pystymme pitämään kattavat julkiset palvelut, ja että jokainen suomalainen hoidetaan yhtä hyvin varallisuudesta riippumatta.

Sosiaalista oikeudenmukaisuutta on se, että jokainen suomalainen voi kokea olevansa osa yhteiskuntaa.

Sosiaalista oikeudenmukaisuutta on se, että pidetään huolta heistä, jotka eivät itse siihen kykene.

Sosiaalista oikeudenmukaisuutta on se, että suomalainen lähikoulu on maailman paras.

Sosiaalista oikeudenmukaisuutta on se, että yhä useampi osatyökykyinen pääsee töihin.

Tiukasta taloudesta huolimatta takuueläkettä on nostettu kaksi eri kertaa, vähimmäispäivärahoja on korotettu, veteraanien kotipalveluja on parannettu, opiskelijoille on tehty huoltajakorotus, lapsilisään on tehty yksinhuoltajakorotus, omaishoitajien vapaapäiviä on lisätty ja lähes 7000 lapsiperhettä on vapautettu varhaiskasvatusmaksuista.

Mutta sitä emme arvanneet hallitusohjelmaa tehdessä, että talous kasvaisi nyt 3,5 prosentin vauhtia, ja että meillä olisi varaa palkankorotuksiin. Nyt meillä on.

Pienimmillä etuuksilla elävät eivät ole päässeet osalliseksi tästä kasvusta samalla lailla. Alijäämää syntyy ensi vuonnakin 3 miljardia, joten liikkumavara valtion taloudessa on erittäin pieni. Keskustan prioriteetti on käyttää tätä pientä liikkumavaraa seuraavassakin kehysriihessä siihen, että yhä useampi pääsisi tästä kasvusta osalliseksi.

Sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta on helppo siirtyä sote-uudistukseen.

Hyvät ystävät,

Kaikissa suurissa uudistuksissa tulee lopulta vaihe, jolloin jäljellä on enää kaksi vaihtoehtoa. Joko tämä hanke viedään maaliin tai nostetaan kädet pystyyn ja todetaan, että ei tästä tulekaan mitään.

Tämä on nyt tilanne sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa ja maakuntauudistuksessa. Edellinen hallitus joutui nostamaan kädet pystyyn ja toteamaan, että ei tästä mitään tule. Tällä maalla ei ole enää varaa samaan.

Sote- ja maakuntauudistus on yksi hallituksen tärkeimmistä uudistuksista. Sen perusteet eivät ole muuttuneet miksiäkään siitä, mitä lähdimme tavoittelemaan hallitusohjelmassa. Tavoitteena on terveyserojen kaventaminen ja kustannusten hallinta. Painopistettä siirretään erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen tulee saada vahvemmille harteille, jotta palvelut voidaan turvata jatkossa. Vastuu sote-palveluiden järjestämisestä siirretään maakunnille.

Samalla päätimme uudistaa valtion aluehallintoa. Satoja organisaatioita lakkaa olemasta, ja nykyisistä 18 maakunnasta tehdään demokraattisesti johdettu aluehallinnon taso. Maakunnille kootaan sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen että rahoituksen koordinointi. Lisäksi niille siirretään suuri määrä tehtäviä, joita eri viranomaiset nyt hoitavat.

Keskusta on ajanut maakuntaitsehallintoa ohjelmissaan 1960-luvun alusta lähtien. Nyt meillä on mahdollisuus toteuttaa eurooppalaisen mallin mukainen demokraattinen maakuntaitsehallinto. Ensimmäiset maakuntavaalit järjestetään ensi vuoden lokakuussa.

Jouduimme lykkäämään uudistuksen aikataulua vuodella tunnetuista syistä. Tämä lykkäys on luonut epävarmuutta maakuntiin ja kuntapäätäjien keskuuteen. Se on antanut suurille terveysyrityksille mahdollisuuden tehdä houkuttelevia ostotarjouksia, joissa luvataan säilyttää palvelut.

Ymmärrän hyvin kuntapäätäjiemme tuskaa. Kumpaan voi luottaa, ison pörssiyrityksen avokätsiin lupauksiin vai tulevan maakunnan päättäjiin tilanteessa, jossa kukaan ei voi vielä tarkasti kertoa, miten juuri minun kuntani asukkaiden palvelut järjestetään?

Pohjimmiltaan kyse on siitä, kenen asialla olemme. Näemmekö yhteisen edun? Olemmeko pelastamassa julkisia palveluita? Annammeko pienyrityksille reilusti tilaa maakuntien palvelujen tuottamisessa?

Vai olemmeko suurten kansainvälisten yritysten juoksupoikia?

Näihin kysymyksiin joutuu nyt myös jokainen keskustalainen kuntapäätäjä vastaamaan, kun iso terveysyritys tekee ostotarjouksen kunnan terveyskeskuksesta tai vanhusten palvelutalosta.

Vetoan nyt myös teihin puoluevaltuuston jäseniin. Olette kaikki keskeisiä vaikuttajia omassa maakunnassanne. Tästä kokouksesta pitää tulla selvä viesti, että viemme tämän uudistuksen maaliin ja emme nosta käsiä pystyyn.

Oma vastaukseni on selvä. Tässä asiassa meidän pitää olla järkähtämättömiä. Me viemme tämän uudistuksen maaliin kuten ennen viime vaaleja lupasimme. Uudistuksen toimeenpano vaatii nyt laajaa yhteistyötä, ja juuri keskustan pitää olla tätä yhteistyötä kokoamassa kaikissa maakunnissa.

Hyvät ystävät,

Viennin edistämisessä hallitus on toiminut aktiivisesti, koska hyvinvointiamme ei ole ilman vientiä. Vedin kesällä lähihistorian suurimman vienninedistämismatkan Kiinaan. Matkalla oli mukana 46 yritystä ja varovaistenkin arvioiden mukaan matkalla solmittujen sopimusten arvo on miljardi euroa.

Olemme myös uudelleenorganisoineet yrityksille suunnattuja kotimaan palveluita niin, että yritykset saisivat yhden luukun kautta kaikki palvelunsa alkaen tuotekehityksestä vientiin. Toivon että yritykset ympäri Suomen hyödyntävät valtion tarjoamaa tukea yritysten kansainvälistymiseen. Tukea on saatavilla ja sitä kehitetään vastaamaan entistä paremmin yritysten tarpeisiin.

Hallituksen kunnianhimoiseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan sisältyy tavoite, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2045. Tavoite on muuten kova! EU-maista yhtä kovan tavoitteen on asettanut vain Ruotsi. Unionin on päästävä eroon fossiilisista polttoaineista ja sen on kyettävä hyödyntämään kestäväällä tavalla uusiutuvan energian lähteitä. Kunnianhimoiset ilmastotavoitteet ja uusiutuvien raaka-aineiden käyttö kulkevat käsi kädessä - niin meillä Suomessa, EU:ssa kuin globaalistikin. Ei ole toista ilman toista.

Suomen vastuullinen energia- ja ilmastopolitiikka saa kansainvälistä arvostusta. Suomi on noussut jo kuudenneksi Germanwatchin maailman ilmastopolitiikan vertailussa. World Economic Forum puolestaan nosti meidät 2016 ykköseksi maailmassa ympäristöasioissa. Tällaiset paalupaikat luovat hyvän pohjan sekä aktiiviselle ilmastodiplomatialle että suomalaiselle ympäristö- ja energiateknologian viennille. Ne myös velvoittavat tähtäämään entistä korkeammalle.

Tällä viikolla eduskunnassa keskusteltiin hallituksen EU-politiikasta. Viestimme oli selvä. Keskustajohtoinen hallitus on tehnyt konkretiaan keskittyvää ja sitä kautta tuloksellista EU-politiikkaa. Meille EU-vaikuttamisen keskeinen vihreä lanka on se, että olemme mukana niissä yhteistyömuodoissa, mistä Suomelle ja unionille on todellista lisäarvoa.

Tällä vaalikaudella:

- Helsinkiin perustettiin eurooppalainen hybridiuhkien vastainen osaamiskeskus.
- Suomi sai läpi tavoitteensa EU:n tulevaisuutta linjaavaan Rooman julistukseen.
- Rooman sopimuksen keskeinen sisältö vastaa Suomen keskitien linjaa.
- Vaikutimme vahvasti puolustusyhteistyön käynnistämiseen EU:ssa. Siitä on puhuttu pitkään, nyt se käynnistyi.
- Olemme vedonneet voimakkaasti vapaakaupan puolesta.
- Suomi nosti tekoälyn EU:n agendalle.
- Päästökauppajärjestelmä uudistettiin.
- Suomi laati toisena maana selkeät linjaukset talous- ja rahaliitto EMU:n kehittämiseksi.
- Lisäksi erityinen intressimme on turvata maatalouden ja aluekehityksen rahoitus seuraavissa EU:n budjettineuvotteluissa.

Hyvät ystävät,

Nyt on aika siirtyä saneerauksesta kehittämiseen. Olemme nyt kertoneet, mitä lupasimme ja mitä olemme tehneet. Syksyn aikana haemme oikeita kysymyksiä, joihin suomalaisen yhteiskunnan on löydettävä vastauksia 2020-luvulle mennessä. Kevään aikaan linjaamme näihin kysymyksiin Keskustan vastaukset. Hyväksymme ne Sotkamon puoluekokouksessa 2018. Sen pohjalta teemme vaaliohjelman eli Keskustan vaihtoehdon seuraavan hallituksen strategiseksi hallitusohjelmaksi. Siinä on työjärjestys seuraavaksi 1,5 vuodeksi.

Kaiken pohjana on, että emme haikaile vasemmalle emmekä oikealle. Olemme aidosti keskustalaisia. Tässä muutamia ajatuksia siitä, mitä se voisi olla.

1. Työllisyys on parasta köyhän asiaa. Työllisyysaste on nostettava 75 prosenttiin.
2. Uskomme kansanvaltaiseen markkinatalouteen, jossa on tilaa reilulle kilpailulle ja kasvulliselle suomalaiselle omistukselle.
3. Annetaan työpaikoille aito sopimisen vapaus. Työmarkkinakerroksen alku näyttää tässä mielessä hyvältä. Paikallisen sopimisen esteitä pitää purkaa urakalla. Sanoitetaan ”uusi sopimisyhteiskunta”, joka istuu moderniin työelämään.
4. Ylisukupolvisuus on sitä, että ei eletä tulevien sukupolvien piikkiin. Lopetetaan velaksi eläminen ja tehdään rohkeaa ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaa.
5. Meidän on oltava julkisten palveluiden ja terveydenhuollon ykköspuolustaja Suomessa.
6. Haluamme kasvullisen suomalaisen yrittäjyyden palvelemaan yhteiskuntaa julkisen rinnalle. Puolustetaan siis julkista ja yrittäjyyttä. Ylikansalliset toimijat eivät tarvitse meidän tukeamme.
7. Tehdään rohkeaa sivistyspoliittinen ohjelma, joka perustuu elinikäisen oppimiseen mahdollistamiseen. Uusitaan peruskoulua ja keskiastetta, avataan rohkeasti yliopistoja, puretaan rajoja myös korkeakoulujen väliltä. Keskustan pitää olla valmis keskustelemaan myös oppivelvollisuuden pidentämisestä.
8. Ollaan vahvasti mukana eurooppalaisessa yhteistyössä. Nähdään, että se on välttämätön Suomelle myös turvallisuussyistä. Suomen paikka on Euroopan poliittisen vaikuttamisen keskiössä. Tällä vaalikaudella on nähty, että pieni Suomi voi saada merkittäviä suunnanmuutoksia.
9. Avataan rajoja lailliselle maahanmuutolle. Huippuyritykset, kasvihuoneet ja mansikkamaat eivät pärjää ilman ETA-alueen ulkopuolista työvoimaa. Tarveharkintaa on kevennettävä.
10. Pidetään kaikista huoli luomalla uudenlainen perusturvajärjestelmä. Teknologinen murros ja globalisaatio haastavat työelämää aivan uudella tavalla. Arvioni mukaan yhteiskunnassa on kasvava valmius harkita työstä saatavan tulon ja sosiaaliturvan yhdistämistä toimeentulon turvaamiseksi. Sitä pitää arvioida uudestaan tilanteessa, jossa kokoaikainen ja vakituinen työsuhde eivät enää jatkossa ole tyypillinen työsuhde. Työn tekemisen on aina oltava kannattavampaa kuin tukien varassa eläminen.

Hyvät ystävät!

Olen viime aikoina miettinyt paljon Santeri Alkion ja Maalaisliiton toimintaa vuosina 1917–1919. Siitä olisi paljon oppimista meille myös tänään.

Santeri Alkion ehdotuksesta eduskunta päätti 15. marraskuuta 1917 ottaa itselleen sen korkeimman vallan, joka oli kuulunut Venäjän tsaarille aiemmin.

Huomenna tulee kuluneeksi tasan sata vuotta siitä, kun eduskunta nimitti Svinhufvudin senaatin, joka koostui Maalaisliiton, muiden keskustavoimien ja oikeiston edustajista. Maalaisliiton äänet ratkaisivat sen, että maahan saatiin toimintakykyinen hallitus levottoman syksyn jälkeen.

Svinhufvudin senaatti hyväksyi itsenäisyysjulistuksen, jonka se esitteli eduskunnalle 4. joulukuuta 1917. Eduskunta siunasi senaatin toimet 6. joulukuuta hyväksymällä päätösehdotuksen, jonka ensimmäinen allekirjoittaja oli Santeri Alkio. Tuota päivää juhlimme nyt itsenäisyyspäivänä.

Maalaisliiton eduskuntavaaliohjelmassa oli jo vuonna 1917 vaatimus presidentin valinnasta kansanvaalilla. Samassa ohjelmassa vaadittiin myös tasavaltaista hallitusmuotoa, joka toteutui maalaisliiton sitkeän taistelun jälkeen vuonna 1919.

Kansalaissodan jälkeen maalaisliiton Kyösti Kallio oli ensimmäisenä ajamassa kansallista sovintoa. Jo 5. toukokuuta 1918 hän esitti kotikirkossaan Nivalassa unelman Suomesta, jossa ei olisi enää punaisia ja valkoisia vaan ainoastaan isänmaataan rakastavia suomalaisia.

Hyvät aatesisaret ja veljet!

Kysyn, kumpaa Alkio ja Kallio mahtoivat miettiä noita ratkaisuja tehdessään, kannatusgalluppeja vai isänmaan etua?

Kyllä he asettivat isänmaan edun etusijalle. Meillä pitää olla sama tärkeysjärjestys. Keskitymme Suomen asioiden hoitamiseen sillä valtakirjalla, minkä saimme 2015. Vahva uskonni on se, että suomalaiset haluavat seuraavallekin kaudelle sellaiset tekijät, joilla on selkeä käsitys siitä, mitä Suomen etu vaatii.

Historiasta tiedämme, että muilta jäävät suuret uudistukset tekemättä ilman keskustaa. Edistyksen lippua eivät muut kannu kuin puheissaan. Toiset puhuvat, keskusta tekee.